

УКИНУТА ЗАБРАНА РАСТУРАЊА „АНАЛА“ БР. 3
ЗА 1971. ГОДИНУ

Решењем Окружног суда у Београду од 26. јуна 1990. године укинута је забрана растурања „Анала“ бр. 3. за 1971. год. (в. материјале о овој забрани у бр. 1—2. „Анала“ за 1990).

Нарудбине за овај број, који ће се ускоро појавити у продаји, слати на адресу: Правни факултет у Београду, Булевар револуције 67. Цена једног примерка је 100 дин.

Посебно скрећемо пажњу да претплатом за 1990. годину овај број из 1971. године није обухваћен.

КР. 64/71
КВ. 594/90

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ У БЕОГРАДУ
01—Број: 69/10 — 27. VI 1990.

ОКРУЖНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу од судије Милована Перовића као председника већа и судија Весне Брашић и Владана Вукчевића, у суделовању записничара Драгице Недељковић, у кривичном предмету забране растурања часописа „Анали Правног факултета у Београду“ бр. 3/мај—јуни 1971. године, одлучујући о захтеву Правног факултета Универзитета у Београду, Булевар револуције бр. 67, о захтеву за понављање кривичног поступка, у седници већа одржаној дана 26. јуна 1990. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРЕСТАЈЕ забрана растурања часописа „Анали Правног факултета у Београду“ бр. 3/мај—јуни 1971. године, која је изречена правоснажним решењем Врховног суда Србије КЖ. бр. II—273/71 од 3. јуна 1971. године.

По правоснажности овог решења изреку истог објавити у „Службеном листу СФРЈ“ и „Службеном гласнику СР Србије“.

Образложење

Решење Окружног јавног тужилаштва у Београду УТ. бр. 47/71 од 17. маја 1971. године, и допунског решења од 20. маја 1971. године, изречена је привремена забрана растурања часописа „Анали Правног факултета у Београду“ бр. 3, година XIX због написа којима се износе алармантна твђења, а којима се изазива узнемирење грађана, чиме је повремен члан 52, ст. 1. тач. 2. Закона о штампи и другим видовима информација. Ова привремена забрана односила се на назначене инкриминисане написе и то у вези с чланком Косте Чавошкoг: „Уставност и право вета“, затим написом др Михаила Бурића: „Смишљене смутње“, затим написа др Стевана Борбевића: „О избору председника Републике по амандману XXXVI“, као и написа др Андрије Гамса: „Концепције амандмана — историјски — промашај, научно — збрка“.

Окружни суд у Београду својим решењем КР. 64/71 од 20. маја 1971. године, одбио је предлог ОЈТ у Београду, којим је тражено да се ослажи решење тужилаштва УГ. бр. 47/71 о привременој забрани растурања часописа „Анали Правног факултета у Београду“ бр. 3 и изрекне трајна забрана растурања истог часописа. Истим решењем одлучено је да се ништи решење ОЈТ о привременој забрани растурања наведеног часописа и да се примерци часописа који су одузети врате од онога од кога су одузети.

По жалби ОЈТ у Београду наведено решење Окружног суда у Београду КР. бр. 64/71 од 20. маја 1971. године, ПРЕИНАЧЕНО ЈЕ решењем Врховног суда Србије у Београду КЖ-II-273/71 од 3. јуна 1971. године, и то тако да се ЗАБРАЊУЈЕ растурање часописа „Анали Правног факултета у Београду“, бр. 3 мај—јуни 1971. године, и да се сви примерци забрањеног часописа одузимају и да се имају уништити путем индустријске прераде.

Правни факултет у Београду поднео је захтев за понављање кривичног поступка О1 бр. 1641/1 од 28. јуна 1989. године, у којем је навео да су назначени текстови у часопису „Анали Правног факултета у Београду“ бр. 3 представљали дискусије учесника о амандманима 1971. године, као саставни део јавне дискусије која је тада била организована. Учесници су износили своја лична мишљења, а не ставове било које установе или форме. Учесници дискусије о амандманима 1971. године, критички су разматрали бројна питања, што је довело до богатства ове дискусије, а поводом извесних излагања било је и опречних мишљења, допуњавања и узајамне критике. Спорни текстови нису били ни „изопачени ни алармантни“, самим тим што је касније политички и друштвени развој у Југославији показао њихову тачност. На то указују и донесени амандмани на Устав СФРЈ (1988. године) и на Устав СР Србије (1989. године). Те чињенице представљају данас „у највећој мери став званичне југословенске и српске политичке јавности“. Самим тим наведене чињенице нису могле изазвати последице из чл. 52. тадашњег Закона о штампи. Све ово говори у прилог закључку да су испуњени услови за понављање кривичног поступка у смислу чл. 406—408 ЗКП, а посебно имајући у виду околност да друштвене прилике које су наложиле доношење уставних амандмана имају карактер општепознатих чињеница које су у потпуној супротности са оценом коју је дао суд у овој ствари.

ОЈТ у Београду својим поднеском КТР. бр. 1395/89 од 16. августа 1989. године, дало је мишљење да је захтев Правног факултета у Београду за понављање кривичног поступка у наведеној кривичноправној ствари, неоснован. Ово из разлога што би подносилац захтева морао да понуди нове доказе који би у вези са ранијим доказима могли произвучи другачију одлуку суда. Међутим, подносилац захтева „нуди“ само нову оцену већ раније изведених доказа, а то излази из оквира правилног схватања захтева за понављање кривичног поступка, као једног од ванредних правних лекова.

Одлучујући о захтеву Правног факултета у Београду за понављање кривичног поступка Суд је донео решење КР. 64/71 — Кв. 986/89 од 4. јануара 1990. године, којим је решењем одбио наведени захтев за понављање кривичног поступка као неоснован.

Противу наведеног решења поднео је жалбу Правни факултет у Београду, наводећи да су испуњени услови из чл. 404. ст. 1. тач. 4. Закона о кривичном поступку за понављање кривичног поступка, јер су нове чињенице које су се у међувремену стекле, до те мере општепознате, да их, као такве, и не треба посебно доказивати.

Одлучујући о жалби Правног факултета у Београду противу наведеног решења, Врховни суд Србије у Београду својим решењем КЖ. II — 133/90 од 9. маја 1990. године, укинуо је решење овога суда и предмет вратио првостепеном суду на поновно одлучивање.

Ценећи наводе у поднетом захтеву, као и дате разлоге у поднетој жалби, а размотривши целокупне списе овог предмета, и поступајући по примедбама Врховног суда Србије изнети у решењу КЖ. 133/90 од 9. маја 1990. године, Суд је одлучио као у изреци овог решења, а са следећих разлога:

Поступак за подношење захтева за понављање кривичног поступка против решења о забрани растурања штампане ствари, није предвиђен ни у Закону о штампи и другим видовима информација, нити у Закону о спречавању злоупотребе слободе штампе и других видова информација, али је предвиђено ако наведеним законима није друкчије одређено да ће се сходно примењивати одговарајуће одредбе Закона о кривичном поступку (чл. 66. Закона о штампи и другим видовима информација, Сл. лист ФНРЈ бр. 45/60, и чл. 18. ст. 1. Закона о спречавању злоупотребе слободе штампе и других видова информације Сл. лист СФРЈ бр. 58/76).

Према томе не постоји сметња да се против решења о забрани растурања штампане ствари улажу одговарајући ванредни правни лекови, па дакле и захтев за понављање кривичног поступка.

По оцени Суда, понављање кривичног поступка се може тражити када су у питању нове чињенице или нови докази, само када су те нове чињенице и докази такви, да су у стању да сами за себе или у вези са ранијим чињеницама и доказима, доведу до другачије одлуке, дакле они као такви, али се понављање не може тражити на основу нове оцене и новог тумачења ранијих чињеница и доказа.

Захтев Правног факултета у Београду, с обзиром на садржину и суштину навода у истом захтеву и у жалби на побијано решење, односи се на то да се укине забрана растурања спорног часописа. По мишљењу подносиоца захтева ради се о новим чињеницама које су наступиле после правоснажне судске забране спорног часописа, а наиме, да су наступиле радикалне промене у југословенском друштву, а посебно у СР Србији које су извршене у протеклом периоду, нарочито последњих неколико година. Истиче се као неспорна чињеница да главни узроци жестоке уставне и уопште политичке, па и економске кризе у коју је Југославија запала, леже у бројним неадекватним и погрешним решењима која предвиђа Устав СФРЈ од 1974. године, односно амандмани усвојени 1971. године, па и у оним решењима која су била предмет критике у расправи одржаној на Правном факултету, а што је објављено у спорном часопису, а то су решења која се односе на федеративно устројство, статус покрајина, положај и интегритет СР Србије, националне односе итд. Бројна неадекватна решења настала применом амандмана од 1971. године и Устава од 1974. године, укључена су амандманима на Устав СР Србије усвојеним марта 1989. године, а што се односило и на спорне текстове у спорном часопису.

Имајући у виду све напред изложено по оцени Суда изнете су само нове оцене већ раније изведених доказа, што не може представљати основ за понављање кривичног поступка. Према томе понављање се не може тражити на основу нове оцене и новог тумачења ранијих чињеница и доказа. Ово мишљење изразио је и Врховни суд Србије у свом решењу КЖ. 133/90 од 9. маја 1990. године.

По оцени Суда, у захтеву Правног факултета у Београду и у жалби на спорно решење, управо се указује на нове околности које су касније настале, и које указују да су створени услови за престанак забране растурања штампане ствари. Те нове околности које су касније настале, могу бити основ да се на основу њих одлучи о престанку забране применом одредби из чл. 515. ЗКП, али не могу такође бити разлог за понављање кривичног поступка.

Наиме, забрана растурања штампане ствари, по својој суштини и дејству најсличнија је мери безбедности забране јавног иступања из чл. 67. КЗ СФРЈ, па се и одлука о престанку забране растурања штампане ствари (у конкретном случају „Анала Правног факултета у Београду“) може и треба донети под условима и у поступку предвиђеним у чл. 515. ЗКП за престанак мере безбедности забране јавног иступања.

Са свега напред изложеног Суд налази да се може закључити да захтев Правног факултета по својој суштини и садржини представља молбу за престанак забране растурања штампане ствари („Анали Правног факултета у Београду“ бр. 3/мај—јуни 1971. године) и да се ради о новим околностима које су касније настале, а како је то наведено

у поднесцима Правног факултета у Београду, које указују да су створени услови за престанак забране растурања штампане ствари, спорног часописа, са којих разлога је Суд одлучио као у изреци овог решења.

записничар,
Драгица Недељковић

председник Већа-судија,
Милован Перовић

ПРАВНА ПОУКА:

Против овог решења може се изјавити жалба Врховном суду Србије у року од 3 дана од дана пријема преписа овог решења, а преко овог суда.

ГОСТОВАЊЕ ПРОФ. А. ТЕОДОРИДЕСА

Још једном је Fogim Romanum дугим аплаузом поздравио свог старог познаника, дугогодишњег почасног члана Клуба, професора Аристиде Теодоридеса, који је 4. 5. 1990. год, у сем. 241. одржао предавање под називом „Слобода тестирања у Старом Египту“.

Ученик великог Пирена, један од највећих светских познавалаца хијероглифа и староегипатског права, директор Института за оријенталне студије на Слободном универзитету у Бриселу, први почасни доктор Универзитета „Светозар Марковић“ у Крагујевцу, боравио је у Београду од 4—7. 5. 1990.

И ова, седма по реду, посета љубавног госта Београду, показала је да наша земља у њему има великог и оданог пријатеља. Фондови за награђивање најбољих студентских радова, које је проф. Теодоридес даровао великодушно правним факултетима у Крагујевцу, Сарајеву, Титограду и Београду, довољно говоре сами за себе.

Љубав коју поштовани професор из Белгије гаји према нашој земљи могла би много чему да нас научи. Само велике земље имају велике пријатеље. Југославија, ето, има професора Аристиде Теодоридеса. И он има нас. Хвала му на томе.

До скорог виђења, драги професоре, и срећан Вам пут!

Војислав Станимировић